

Handläggare: Ariane Andersson
Telefon: 08-508 20 065

RIKTLINJER FÖR HANDLÄGGNING AV DÖDSBO

Svar på remiss från Stadsledningskontoret

FÖRSLAG TILL BESLUT

Vantörs stadsdelsnämnd beslutar att åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2006-03-27, som svar på remissen från Stadsledningskontoret om riktlinjer för handläggning av dödsbo.

Monika Viklander
Stadsdelsdirektör

Åsa Berntsson
Avdelningschef

SAMMANFATTNING

Stadsledningskontoret har remitterat ett förslag på riktlinjer för handläggning av dödsbon. Förslaget innebär bland annat att hanteringen av dödsboanmälan och dödsboförvaltning ska ses som ärendehandläggning enligt socialtjänstlagen. Förvaltningen anser att de föreslagna riktlinjer överlag är tydliga och lätta att följa. Men det kan göras tydligare att socialtjänstens roll är mycket begränsad i de fall där dödsboet har tillgångar. Förvaltningen föreslår att nämnden åberopar förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen.

ÄRENDETS BEREDNING

Ärendet har utarbetats inom individ- och familjeomsorgen.

BAKGRUND

Stadsledningskontoret har remitterat stadsdelsnämnderna i Bromma, Enskede-Årsta och i Vantör socialtjänstnämndens förslag ”Riktlinjer för handläggning av dödsbon”, för besvarande senast den 30 april i år.

FÖRSLAGET SAMMANFATTAT

När en person avlider åligger det i vissa fall kommunernas socialnämnder att göra dödsboanmälan, förvalta dödsbo och att ordna så att en begravning kommer till stånd. De nu föreslagna riktlinjerna gäller handläggningen i denna typ av ärenden.

Eftersom det på förvaltningarna oftast finns endast en anställning som handlägger dessa ärenden har förvaltningarna påtalat behovet av övergripande riktlinjer för handläggningen samt av ett gemensamt forum för samordning och för metod- och kompetensutveckling. Av förslaget framgår också att Revisionskontoret har påtalat briser i handläggningen. De nu föreslagna riktlinjernas syfte är att styra och att stödja verksamheten.

Övergripande

Hantering av dödsboanmälan och dödsboförvaltning ska enligt riktlinjerna betraktas som ärendehandläggning och beslutsfattande inom socialtjänsten; socialtjänstlagens handläggningsregler blir därmed tillämpliga. Förslaget medför att dödsboanmälan och dödsboförvaltning ska dokumenteras i paraplyssystemet. Förslaget bedöms medföra att rättsäkerheten ökar för den enskilda och att den interna kontrollen och uppföljningen underlättas.

Dödsboanmälan och dödsboförvaltning

Riktlinjerna behandlar rätten att företräda dödsbo i de fall där dödsboet saknar tillgångar och där det saknas arvingar eller där dödsbodelägare är bortavarande. Om det saknas dödsbodelägare blir Allmänna Arvsfonden dödsbodelägare. Om inga dödsbodelägare har påträffats men kan finnas ska Överförmyndarnämnden ta ställning till god man för bortavarande. För dessa båda fall har en överenskommelse träffats om att Allmänna Arvsfonden, alternativt god man för bortavarande utsedd av Överförmyndarmyndigheten, efter anmälan från socialtjänsten ska ställa ut en fullmakt till socialtjänsten att företräda dödsboet.

Riktlinjerna omfattar också ett förslag på nivån för avgiften för socialtjänstens arbete med dödsboförvaltning och anordnade av begravning. Denna sätts till 0,685 procent av gällande prisbasbelopp plus moms.

Begravning

Om den avlidnes sista vilja om jordbegravning eller kremation förbli okänd beställs, enligt riktlinjerna, kremation och spridning av askan i minneslund för den som tillhör Svenska kyrkan. För avliden som har lämnat Svenska kyrkan gäller motsvarande vid borgerlig begravning. För oidentifierad avliden beställs jordbegravning.

Begravningskostnader

Begravningskostnaderna ska i första hand täckas av tillgångarna i dödsboet. Föräldrar och makar har även skyldighet att efter förmåga stå för kostnader för begravning för minderårigt barn respektive för maka/e.

Om dödsboets tillgångar, eller om försörjningsskyldigas ekonomiska förmåga inte är tillräckliga för att täcka begravningskostnaden, kan dödsboet eller den försörjningsskyldige ansöka om ekonomiskt bistånd till begravningskostnaden.

En myndighet kan däremot inte söka om ekonomiskt bistånd varken av annan myndighet eller av sig själv. I dessa fall ska begravningskostnaderna istället belasta en ny verksamhetskod som bör inrättas för nämndernas skyldigheter enligt ärvdabalken och begravningslagen.

Staten har ansvar för kostnader som avser avlidna personer som omfattas av lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA).

STADSDELSFÖRVALTNINGENS SYNPUNKTER

Vantörs stadsdelsförvaltning övergripande intryck av riktlinjerna är att de är förhållandevis tydliga och därmed lätta att följa. Förvaltningen har dock nedanstående synpunkter som gäller just tydligheten, främst i fråga om socialtjänstens ansvar för att hantera dödsbo med tillgångar.

Förvaltningen hanterar årligen cirka 100 dödsbon. Riktlinjerna innebär ett visst merarbete jämfört med förvaltningens nuvarande hantering av dödsbo, till exempel när det gäller att ansöka om fullmakt och att ställa ut en faktura oavsett om den ska debiteras internt eller externt. Men förvaltningen bedömer att den mertid som riktlinjerna innebär inte medför en avsevärd utökning av arbetsinsatsen kring varje dödsbo. Riktlinjerna kan samtidigt innebära vissa kostnadsomfördelningar. Kostnaderna samlas inom anslag 1 när socialtjänsten inte får söka ekonomiskt bistånd (som tillhör anslag 2) av sig själv utan ska föra dessa kostnader på en ny verksamhetskod.

Om det saknas tillgångar i dödsboet ska socialtjänsten, enligt de föreslagna riktlinjerna, förvalta och avveckla dödsboet med fullmakt från Allmänna arvsfonden eller god man. Förvaltningen invänder inte emot ett fullmaktsförfarande, som tydliggör de egentliga ansvarsförhållanden, men vill påminna om att detta förutsätter korta handläggningstider av beslutet om fullmakt.

Riktlinjerna omfattar även de fall där *dödsbodelägarerna finns men inte agerar*. Förvaltningen anser dock att socialtjänstens eventuella ansvar för att se till att den avlidne begravs, även om dödsbodelägarerna inte agerar, bör förtydligas i riktlinjerna.

När det gäller socialtjänsten skyldig att *föranstalta om bouppteckning* anser förvaltningen att innebörden i begreppet "föranstalta" är oklar och att det kan framgå tydligare att socialtjänstens roll är begränsad i de fall där dödsboet har tillgångar. Det bör endast vara om dödsbodelägarerna finns, men inte agerar, som föranstaltning om bouppteckning blir aktuell. För att hanteringen ska bli så smidig som möjligt anser förvaltningen att det bör räcka att socialtjänsten utser två förrättningsmän som i sin tur har i uppdrag att bestämma tid och ort för bouppteckningen och att genomföra den. Förvaltningen utgår från att begreppet "föranstalta" inte omfattar ett ansvar utöver detta.

Förvaltningen föreslår att nämnden återoppar detta tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen.

BILAGOR

1. Remissen om riktlinjer för handläggning av dödsbon